

VANN for 40 år siden

Avløpssamband, fjernmåling og forsøksstasjoner

Av John Mikal Raaheim

John Mikal Raaheim er sivilingeniør fra NTH med mastergrad i historie fra UiO. Han er ansatt som spesialrådgiver i Tekna og redaktør for VANN.

Vann på nett

Som medlem av Vannforeningen kan du søke etter og skrive ut artikler fra tidligere årganger av VANN. De første artiklene i VANN ble publisert i 1966. Det er mye å ta av. Tilbudet er tilgjengelig via foreningens nettside www.vannforeningen.no. I denne spalten finner du smakebiter fra VANN nr 4 fra senhøsten 1972.

Avløpssamband og vassdragsforbund

Dette var tema både for lederen og flere artikler i VANN nr 1 i 1972. Artiklene var basert på hovedinnleggene fra et møte i Vannforeningen i april. En av innlederne på dette møtet var sivilingeniør Cornelis Smits, direktør for Avløpssambandet Nordre Øyeren (ANØ).

I 1958 ble det på initiativ av Forsvarets Bygningstjeneste etablert en arbeidskomité for rensing av Nitelva. Komiteen omfattet kommunene Skedsmo, Løren-

skog, Nittedal og Rælingen foruten Forsvaret. Komiteen foreslo etablering av et faglig sekretariat med fast bemanning, som ble etablert i 1962. ANØ var en videreføring av denne organiseringen og ble etablert i 1966.

I 1972, da Smits holdt sitt foredrag, omfattet ANØ-samarbeidet de allerede nevnte kommunene og dessuten Fet, Gjerdrum, Lunner, Nannestad, Sørums og Ullensaker. Alle kommunene hadde store arealer i nedbørfeltene til Romeriksvassdragene. Formålet for ANØ var etter vedtektene generell studievirksomhet vedrørende avløpsvannet til Nordre Øyeren, samarbeid om oppsyn og kontroll med forurensning, bistand ved planlegging, bygging og drift av rensetiltak og avløpsanlegg.

Hva så med vassdragsforbund? Smits forklarte forskjellen i sin artikkel. Et vassdragsforbund drev hovedsakelig

med undersøkelser og utredninger ifølge Smits. Et slikt vassdragsforbund hadde man nylig fått i stand i Haldenvassdraget. Fylkesingeniør Inge Eikeland mente i sin artikkel i VANN at erfaringen så langt var positive. Alle involverte kommuner var kommet i gang med prosjektering av kloakkrensaneanlegg. Eikeland mente samarbeidet gjennom vassdragsforbundet hadde bidratt til skyve avløpssektoren oppover på kommunenes prioriteringslister. Man håpet nå at man kunne få til Glommautvalg som kunne gi tilsvarende effekt i de vel 70 kommunene som her var berørt.

Fjernmåling av vannstand og forsøksstasjon på Kjeller

Ingeniør James Steensæth skrev i VANN høsten 1972 om statisk system for elektronisk fjernmåling av vannstand. Systemet var utviklet av Lehmkuhl A/S i Oslo i samarbeid med Sentralinstitutt for industriell forskning på Blindern. Flottør eller boblerør var erstattet med trykkomformer senket ned på bunnen av reservoaret.

Vinteren og våren 1972 ble det bygget en egen forsøkshall ved NIVAs forsøksstasjon på Kjeller. Etter dette kunne man nå for alvor komme i gang med forsøk i "halvteknisk målestokk" under "Prosjekt rensing av avløpsvann" (PRA). Daværende forsker ved NIVA, Pete Balmér, presenterte forskningsprogrammet i egen artikkel i VANN nr 4 1972.

Glede og sorg i desember

Den 22. desember 1972 fikk 16 overlevende fra en flyulykke i Andesfjellene kontakt med omverdenen 70 dager etter at flyet styrtet. Men året 1972 ble i Norge avsluttet med en tragedie. Lille julaften 1972 styrtet Braathen SAFEs rutefly fra Ålesund ved Asdøltjern i Asker. Bare fem av de 45 om bord overlevde ulykken.

Storbritannia, Danmark og Irland ble formelle medlemmer av Det europeiske fellesskap 1. januar 1973. Norge fortsetter forhandlingene for å få på plass en handelsavtale.

Kilder

Bjørnsen, Bjørn. Norge etter 1945. JW. Cappelens Forlag 1975.

Smits, Cornelis. "Vassdragsforbund/avløpssamband". VANN nr 4 1972.

Eikeland, Inge. "Vassdragssamarbeid i Østfold og Østlandsområdet". VANN nr 4 1972.

Steensæth, James. "Statisk system for elektronisk fjernmåling av vannstand". VANN nr 4 1972.

Balmér, Peter. "Virksomheten ved NIVAs forsøksstasjon på Kjeller". VANN nr4 1972.

Hvem Hva Hvor 1974. Chr. Schibsteds Forlag, Oslo 1973.